

Jog & Fegyver

Megkérem az olvasókat, hogy lapozzák fel a Kaliber 2008 évi májusi számát, ahol a Vaterán megvásárolható könnyű háti lányszóró kapcsán polemizáltunk egy keveset azon elmélkedve, hogy lőfegyver-e vagy sem. Ennek során egyértelműen megállapítható volt, hogy az bizony nem lőfegyver. Nos időközben valaki beszerzett egy ilyent (más egyebekkel együtt) és azóta is előzetes letartóztatásban van. Pedig a vásárlás boltban történt, Magyarországon. Az ügyészség álláspontja szerint a lányszóró nemzetközi szerződés által tiltott fegyvernek minősül és ezt a Btk 264/C.§-a rendeli büntetni az alábbiak szerint.

Visszaélés nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel

264/C. § (1) Aki nemzetközi szerződés által tiltott fegyvert kifejleszt, gyárt, megszerez, felhasznál, tart, vagy ilyen fegyvert annak tartására nem jogosult személynek átad, az ország területére behoz, onnan kivisz, azon átszállít, vagy azzal kereskedik, büntetést követ el, és öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki jogszabályban meghatározott engedély nélkül vagy az engedélytől eltérően nemzetközi szerződés által tiltott fegyver előállítására alkalmas létesítményt épít, üzemeltet, létező létesítményt ilyen fegyver gyártása céljára átalakít, illetőleg ilyen létesítmény üzemeltetéséhez a jogszabály által meghatározott engedély megszerzése érdekében a döntésre jogosult szervet vagy személyt megtéveszti.

(3) Aki az (1)-(2) bekezdésben meghatározott bűncselekményt bűnszövetségben,

(4) Aki a (2) bekezdésben írt cselekményt gondatlanságból követi el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(5) Az (1)-(2) bekezdés alkalmazásában nemzetközi szerződés által tiltott fegyvernek kell tekinteni a 160/A. § (3) bekezdésében felsorolt jogszabályokban meghatározott fegyvereket.

(6)

(7) Aki nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel való visszaélésre irányuló előkészületet követ el, büntett miatt öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Tehát, hogy mi is minősül ilyen fegyvernek, arra ebből a tényállásból nem tudunk meg semmit, mert ez visszautal a Btk 160/A.§-ra az alábbiak szerint

160/A. §

(1)

(2)

(3) Az (1)-(2) bekezdés alkalmazásában nemzetközi szerződés által tiltott fegyvernek kell tekinteni

a) az 1955. évi 20. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a fojtó, mérges és egyéb hasonló gázok, valamint a bakteriológiai eszközök hadviselési célokra történő használatának eltiltására vonatkozóan Genfben, az 1925. évi június hó 17. napján kelt jegyzőkönyvben említett fojtó, mérges és egyéb hasonló gázokat, a bakteriológiai harci eszközöket,

b) az 1975. évi 11. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a bakteriológiai (biológiai) és toxin-fegyverek kifejlesztésének, előállításának és tárolásának megtiltásáról és e fegyverek megsemmisítéséről szóló, az Egyesült Nemzetek Szervezete XXVI. ülészakán, 1971. december 10-én elfogadott egyezmény 1. cikkében meghatározott bakteriológiai (biológiai) és toxin-fegyvert,

c) az 1984. évi 2. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a mértéktelen sérülést okozó vagy megkülönböztetés nélkül hatónak tekinthető egyes hagyományos fegyverek alkalmazásának betiltásáról, illetőleg korlátozásáról szóló, Genfben, az 1980. évi október hó 15. napján kelt egyezményhez csatolt

i. I. Jegyzőkönyvben meghatározott röntgensugárral ki nem mutatható repesszel sérülést okozó fegyvert,

ii. az 1997. évi CXXXIII. törvénnyel kihirdetett II. Módosított Jegyzőkönyv 2. Cikkének 1-5. pontjában meghatározott aknát, távtelepítésű aknát, gyalogság elleni aknát, meglepő aknát és más eszközt,

iii. III. Jegyzőkönyv 1. Cikkének 1. pontjában meghatározott gyújtófegyvert,

iv. IV. jegyzőkönyv I. Cikkében meghatározott vakító lézerfegyvert,

d) az 1997. évi CIV. törvénnyel kihirdetett, a vegyifegyverek kifejlesztésének, gyártásának, felhalmozásának és használatának tilalmáról, valamint megsemmisítéséről szóló,

Párizsban, 1993. január 13-án aláírt egyezmény II. Cikkének 1. és 7. pontjában meghatározott vegyifegyvert vagy vegyi kényszerítő eszközt,
e) *az 1998. évi X. törvénnyel kihirdetett Gyalogsági aknák alkalmazásának, felhalmozásának, gyártásának és átadásának betiltásáról, illetőleg megsemmisítéséről szóló, Oslóban, 1997. szeptember 18-án elfogadott egyezmény 2. Cikkének 1. pontjában meghatározott gyalogsági aknát.*

Még mindig nem jutottunk el oda, hogy megtudjuk, valójában mik azok az eszközök, amik nemzetközi szerződés által tiltottnak minősülnek, hiszen a Btk. ezt egyáltalán nem tartalmazza, hanem itt is visszautalás van különböző nemzetközi egyezményekre. Meg kell hozzá nézni a nemzetközi egyezményt is.

1984. évi 2. törvényerejű rendelet

a "Mértéktelen sérülést okozónak vagy megkülönböztetés nélkül hatónak tekinthető egyes hagyományos fegyverek alkalmazásának betiltásáról, illetőleg korlátozásáról" szóló, Genfben, az 1985. évi október hó 15. napján kelt egyezmény és a hozzá csatolt jegyzőkönyvek kihirdetéséről¹

JEGYZŐKÖNYV

a gyújtófegyverek alkalmazásának betiltásáról, illetve korlátozásáról

(III. Jegyzőkönyv)

1. Cikk

Meghatározások

Ennek a jegyzőkönyvnek az alkalmazásában:

1. „Gyújtófegyver” minden olyan fegyver vagy lőszer, amelynek elsődleges rendeltetése, hogy a célpontra juttatott anyag kémiai reakciója által keletkezett láng hatás, hőhatás, vagy ezek együttes hatása útján tárgyakat meggyújtson vagy személyeknek égési sérüléseket okozzon.

¹ A nemzetközi szerződés címe közvetlenül a CompLex jogtárból került átemelésre. A szerződés valós címe: "Mértéktelen sérülést okozónak vagy megkülönböztetés nélkül hatónak tekinthető egyes hagyományos fegyverek alkalmazásának betiltásáról, illetőleg korlátozásáról" szóló, Genfben, az 1980. évi október hó 10. napján kelt egyezmény és a hozzá csatolt jegyzőkönyvek kihirdetéséről* és sajnálatosan kihirdetésre került a Magyar Közlöny 1984 évi 6. számában, legalább is a közlöny tartalomjegyzéke szerint. (Dr. Bordács István ügyvéd kollégám segítségével)

- a) A gyújtófegyverek készülhetnek például lángszórók, gyújtótestek, tüzérségi és aknavető löszerek, rakéták, gránátok, aknák, bombák és gyújtóanyagokat tartalmazó más eszközök formájában.
- b) Nem tartoznak a gyújtófegyverek körébe:
 - i. az olyan löszerek, amelyeknek esetlegesen gyújtóhatásuk is lehet, mint például a világító vagy nyomjelző löszerek, ködfejllesztő vagy jelzés kibocsátó rendszerek;
 - ii. az olyan löszerek, amelyeknek áttörő, robbanó vagy repeszhatása járulékos gyújtóhatással párosul, mint például páncéltörő lövedékek, repeszgránátok, robbanó bombák és hasonló vegyes hatású löszerek, amelyekben a gyújtóhatás nem sajátosan személyeknek történő égési sérülés okozására, hanem olyan katonai célpontok elleni alkalmazásra irányul, mint például páncélozott járművek, repülőeszközök, berendezések vagy létesítmények.
2. „Polgári személyek tömörülése” polgári személyeknek minden olyan állandó vagy ideiglenes tömörülését jelenti, mint amilyen nagyvárosok lakott részeiben, lakott városokban vagy falvakban található, illetve mint amilyent menekültek vagy kitelepítettek táborai vagy oszlopai, vagy nomádok csoportjai képeznek.
3. „Katonai célpont” - ami a tárgyakat illeti - minden olyan tárgy, amely természeténél, elhelyezésénél, rendeltetésénél vagy használatánál fogva hatékonyan elősegíti a katonai műveletet, és amelynek teljes vagy részleges megsemmisítése, birtokba vétele vagy semlegesítése az adott időben fennálló körülmények között határozott katonai előnnyel jár.
4. „Polgári javak” mindazok a dolgok, amelyek a 3. pont szerinti meghatározás értelmében nem katonai célpontok.
5. "Lehetséges óvintézkedések" mindazok az óvrendszabályok, amelyek megvalósíthatók vagy gyakorlatilag lehetségesek, figyelembe véve az adott időben fennálló összes körülményeket, ideértve a humanitárius és katonai megfontolásokat is.

2. *Cikk*

Polgári személyek és polgári javak védelme

1. Minden körülmények között tilos a polgári lakosságot, mint olyant, a polgári személyeket vagy polgári javakat gyújtófegyverekkel megtámadni.
2. Minden körülmények között tilos levegőből célba juttatott gyújtófegyverrel olyan katonai célpontot megtámadni, amely polgári személyek tömörülésén belül helyezkedik el.
3. Tilos továbbá a levegőből célba juttatott gyújtófegyvereken kívül más gyújtófegyverekkel olyan katonai célpontot megtámadni, amely polgári személyek tömörülésén belül

helyezkedik el, kivéve ha az ilyen katonai célpont láthatóan elkülönül a polgári lakosság tömörülésétől és minden lehetséges óvintézkedést megtesznek annak érdekében, hogy a gyújtóhatás a katonai célpontra korlátozódjék, továbbá hogy elkerüljék, de legalábbis a lehető legkisebbre csökkentsék az esetleges áldozatok számát a polgári lakosság körében, a polgári személyeknek okozott sérülést és a polgári javakban keletkező károkat.

4. Tilos gyújtófegyverekkel megtámadni az erdőket vagy másfajta növényi takarókat, kivéve, amikor a természeti környezet ilyen alkotóelemeit kombattánsok vagy más katonai célpontok fedésére, rejtésére vagy álcázására.”

Amint látjuk, a nemzetközi egyezmény nem minősíti tiltott eszköznek a gyújtófegyvereket (miként ugyanezen nemzetközi egyezmény I. jegyzőkönyve teszi ezt a röntgensugárral ki nem mutatható repeszekkel és a II. jegyzőkönyve az aknákkal) csupán harci alkalmazásuknak módját korlátozza humanitárius szempontok figyelembe vételével. Ebből logikusan következtethető ki, hogy a Btk. ebben a szempontból ellentétes a nemzetközi egyezménnyel, mert az ott felsorolt gyújtóeszközöket nemzetközi szerződés által tiltottnak minősíti, holott ilyen megszövegezés a nemzetközi egyezményben nincs.

Álláspontom szerint a jog nagy kérdése az ügyben, hogy reális elvárás-e az állampolgároktól, hogy ismerjenek egy negyedszázaddal ezelőtti nemzetközi egyezményt. Én ebben nem hiszek még akkor sem, ha jelenleg is hatályban van pl. az 1909 évi XIV. tv.

Megjegyzendő, hogy dacára a jogszabály 1984-es kihirdetésének (Magyarország az egyezményhez 1982.06.14.-én csatlakozott) – ha az valóban szabályszerűen megtörtént - az LPO-50 könnyű gyalogsági lángszórót csak 2000 évben vonták ki a hadrendből a 727/2000ny.t.számu alkalmazási terv alapján, vagyis kimondható, hogy a Magyar Köztársaság másfél évtizeden keresztül megsértett egy általa ratifikált nemzetközi egyezményt.

Ennek megvilágításában az állampolgári jogkövetés is kissé más képet kell, hogy mutasson. Persze mindezek mellett nagy kérdés, hogy az 1984. évi 2. tvr. miként került kihirdetésre 1984. február 7-én, hiszen jogereje csak olyan jogszabályoknak lehet, vagyis azok bírnak kötelező erővel, melyek a hivatalos lapban - Magyar Közlönyben - kihirdetésre kerültek. Sajnos az elektronikus jogtárak eddig nem adtak erről semmilyen érdemi információt. Sem a CompLex, sem az Opten jogtár nem tartalmaz arra adatot, hogy ez a jogszabály melyik hivatalos lapban (hányas számú közlönyben) került kihirdetésre. Valószínűleg át kellene bogarászni a Magyar Közlönyöket, azonban erre lapzártáig már sajnos nincs időm.

Továbbá az eseményeken megjegyzendő, hogy ezt a háti lángszórót hatástalanítottként értékesítették. Hogy a hatástalanítás miként történik egy ilyen eszköz esetében arra vonatkozóan – ellentétben a lőfegyverekkel- nincs hatályos jogszabály. Egyedül azt tudhatjuk, hogy a hatástalanítás menetével a 37/2002 (V.24.) HM-BM együttes rendelet foglalkozik, de csak olyan mélységig, hogy a Honvédelmi Minisztérium Technológiai Hivatala dolgozza ki a haditechnikai eszközök hatástalanításának technológiai műveleteinek leírását tartalmazó műszaki dokumentációt. Ettől nem lettünk okosabbak, mert valószínűsíthető, hogy ezt egyedi esetekre dolgozzák ki és nincs egy általános standard, mint például a lőfegyverek esetében, ami úgy rossz, ahogy van, viszont igazodási támpontot biztosít.

A HM Fejlesztési és Logisztikai Ügynökség által kiadott eseti szakvélemény egyébként arra az álláspontra helyezkedett, hogy: *„A lefoglalt lángszóró hatástalanítása nem megfelelő, mert az eszköz minimális ismeretekkel is visszaélésíthető. Az eszköz tartályai és a vetőcső sértetlen, a tartályokban benne található a sziták is, amelyek feladata a nyomáslétesítő patron elkülönítése a gyúlékony folyadéktól. A hatástalanítás során eltávolított gyújtókábel szakasz minimális ismerettel és szerszámmal pótolható, illetve más megoldással helyettesíthető.”* Ezen túlmenően a lángszórót veszélyes, nemzetközi jogszabályban tiltott fegyvernek minősíti.

Most eltekintve attól a körülménytől, hogy nemzetközi jogszabálynak legfeljebb az uniós közösségi jogot tekinthetjük – és ez nemzetközi egyezmény – azt hiszem egyértelmű a fentiekből, hogy ezt az eszközt az egyezmény nem tiltja, így tiltott fegyvernek sem minősül.

A lángszórón kívül természetesen más fegyvereket is lefoglaltak ugyanattól a személytől, amelyekre most ebben a körben nem kívánok kitérni, de mindenképpen érdekes így első olvasatban a fegyverszakértői vélemény, amely a minősítés során arra az álláspontra helyezkedett, hogy amennyiben az általa vizsgált fegyverek hatástalanítása nem felel meg a 253/2004 (VIII.31.) Korm rendelet alábbi hatástalanítási szabályának, akkor azokat a fegyvereket minden különösebb magyarázat nélkül lőfegyvernek minősítette

Lőfegyverek hatástalanítása

Hatástalanításkor a fegyver minden fődarabját hatástalanítani kell.

Amennyiben fedett részben helyezkedik el, a kakast, az ütőcsapot, az ütőszeget, a tűzváltót normál működésre alkalmatlanná kell tenni.

A csövet és a tokot, illetve vázat egymáshoz elválaszthatatlanul kell rögzíteni.

A lángrejtőt, csőszájféket, kompenzátort és a puszkagránát lövő toldatot, ami a csőtorkolathoz van rögzítve vagy csapozva, hozzá kell rögzíteni a fegyverhez.

A hatástalanított fegyver, roncsolásmentes szétszedhetőségét meg kell akadályozni.

A hatástalanított fegyver fődarabjaiba a hatástalanítást végző azonosítóját jól láthatóan el kell helyezni.

Speciális hatástalanítási eljárást kell kidolgozni azokra a fegyverekre, amelyeket működő maketté kívánnak átalakítani.

Ebben megint az jön elő, amiről a 2009 évi szeptemberi számban már szó esett. Mivel az egyébként szlovák hatástalanítású fegyverekkel a szakértő sikeres lövést adott le 9mm-es Knall riasztótöltény alkalmazásával és a fegyvert löfegyvernek minősítette, pedig a jogszabály kissé másként határozza meg a löfegyver fogalmát, amire a Btk utal

Visszaélés löfegyverrel vagy lőszerrel

263/A. § (1) Aki

a) löfegyvert vagy lőszer engedély nélkül készít, megszerz, tart vagy forgalomba hoz,

b) a löfegyver vagy lőszer készítésére, megszerzésére, tartására vagy kereskedelmére vonatkozó engedély kereteit túllépi,

c) engedéllyel tartott löfegyverét, lőszerét engedéllyel nem rendelkezőnek átadja, büntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki löfegyvert vagy lőszer engedély nélkül vagy az engedély kereteit túllépve az ország területére behoz, onnan kivisz, vagy azon átszállít, büntettet követ el, és öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) A büntetés az (1) bekezdés esetén öt évtől tíz évig, a (2) bekezdés esetén öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt

a) üzletszerűen,

b) bűnszövetségben követik el.

(4) Aki

a) az engedéllyel tartott kézilöfegyveréhez, vadászlöfegyveréhez vagy sportlöfegyveréhez tartozó, csekély mennyiségű lőszer engedéllyel nem rendelkezőnek átadja,

b) vadászlöfegyverhez vagy sportlöfegyverhez tartozó, csekély mennyiségű lőszer engedély nélkül megszerz vagy tart,

c) az engedéllyel tartott kézilőfegyverét, vadászlőfegyverét vagy sportlőfegyverét, illetve az ahhoz tartozó lőszer bejelentés nélkül az ország területére behozza, onnan kiviszi, vagy azon átszállítja, bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(5) Aki a (2) bekezdésben meghatározott bűncselekményre irányuló előkészületet követ el, bűntett miatt öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A lőfegyver definícióját, mint már sokszor leírtam, jelenleg az alábbi jogszabály határozza meg. Ez a definíció többször változott ugyan az idők folyamán, de pillanatnyilag ez a hatályos és ehhez kell alkalmazkodni.

2004. évi XXIV. tv. 2.§ szerint:

„16. lőfegyver: a tűzfegyver, valamint az a légfegyver, amelyből 7,5 joule-nál nagyobb csőtorkolati energiájú, szilárd anyagú lövedék lőhető ki;

29. tűzfegyver: olyan, a törvény mellékletének „A”, „B”, „C” vagy „D” kategóriájában meghatározott eszköz, amelyből a kiterjedő forró gáz tolóereje által meghajtott szilárd anyagú lövedék lőhető ki, kivéve, ha... „

A jogszabály tehát megköveteli a lőfegyver esetén, hogy a csővéből szilárd anyagú lövedéket lehessen kilőni. Ebből az is következik az elemi logika szabályai szerint, hogy amelyik fegyverből a szilárd anyagú lövedék nem lőhető ki – és ennek oka irreleváns – nem minősülhet lőfegyvernek. Mindaddig, amíg ezen tény, vagyis a lövést mint folyamatot a fegyverrel nem tudták végrehajtani- álláspontom szerint- megalapozatlan a lőfegyverként történő minősítése.

Valószínűsítem, hogy egy újfajta káros trend alakult ki egyes igazságügyi fegyverszakértők körében - mely remélem nem lesz általános- arra vonatkozóan, hogy amennyiben egy fegyverrel sikeresen elsütnek egy riasztó töltényt, azt erre alapozva lőfegyvernek fogják minősíteni. Ez egyrészt azért komoly hiba, mert figyelmen kívül hagyja a hatályos jogi szabályozást, márpedig a lőfegyver fogalmát minden esetben a jog határozza meg a szakértő részére és a szakértőnek feladata kizárólag annak megállapítása, hogy az adott fegyver műszaki lehetősége beleillik-e a jogszabályi definícióba. Ha beleillik és a fegyver műszakilag teljesíti a jogszabályi elvárást, akkor lőfegyver, ha nem teljesíti, akkor nem lőfegyver. Persze itt akad egy dilemma is a szakértő számára. Nevezetesen az, hogy mit tegyen azokkal a fegyverekkel, melyeket nem megfelelően hatástalanítottak ugyan, de lövést mégsem lehet velük leadni. Szerintem a probléma áthidalható. A jogszabály nem tartalmaz olyan kitétel,

hogy egy fegyver vagy lőfegyver vagy hatástalanított fegyver, illetve nem szükségszerű, hogy a lőfegyvernek nem minősülő fegyver egyben hatástalanított is legyen. Ilyen esetekben meg lehetne állapítani, hogy nem minősül az adott fegyver lőfegyvernek és a nem megfelelő hatástalanítás miatt kizárólag a hatástalaníthatatlan fődarabok miatt megállapítható lehetne a lőfegyverrel kapcsolatos szabálysértés az alábbiak szerint.

Lőfegyverrel kapcsolatos szabálysértés

141. § (1) Aki

- a) a lőfegyver vagy lőszer gyártására, tartására, kereskedelmére, javítására és használatára vonatkozó szabályokat megszegi,*
- b) lőfegyverdarabot vagy lőszerelmet engedély nélkül készít, megszerez, tart vagy forgalomba hoz, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.*

(2) Aki

- a) a légfegyver, gáz- és riasztófegyver, illetőleg hatástalanított lőfegyver gyártására, kereskedelmére, megszerzésére, tartására vagy használatára vonatkozó szabályokat megszegi,*
- b) a lőtér üzemeltetésére vonatkozó rendelkezéseket megszegi, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.*

(3)

(4) Az (1)-(2) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

(5) Azt a lőfegyverdarabot vagy lőszerelmet, amelyre nézve az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértést elkövették, el kell, azt a légfegyvert, gáz- és riasztófegyvert, amelyre nézve a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott szabálysértést elkövették, el lehet kobozni.

Ez azért egyrészt jobban hangzik, mint a visszaélés lőfegyverrel büntette, másrészt lényegesen közelebb van a valósághoz, mint amit az adott helyzetben a szakértő kitalált.

Dr. Bokros Gábor
ügyvéd